



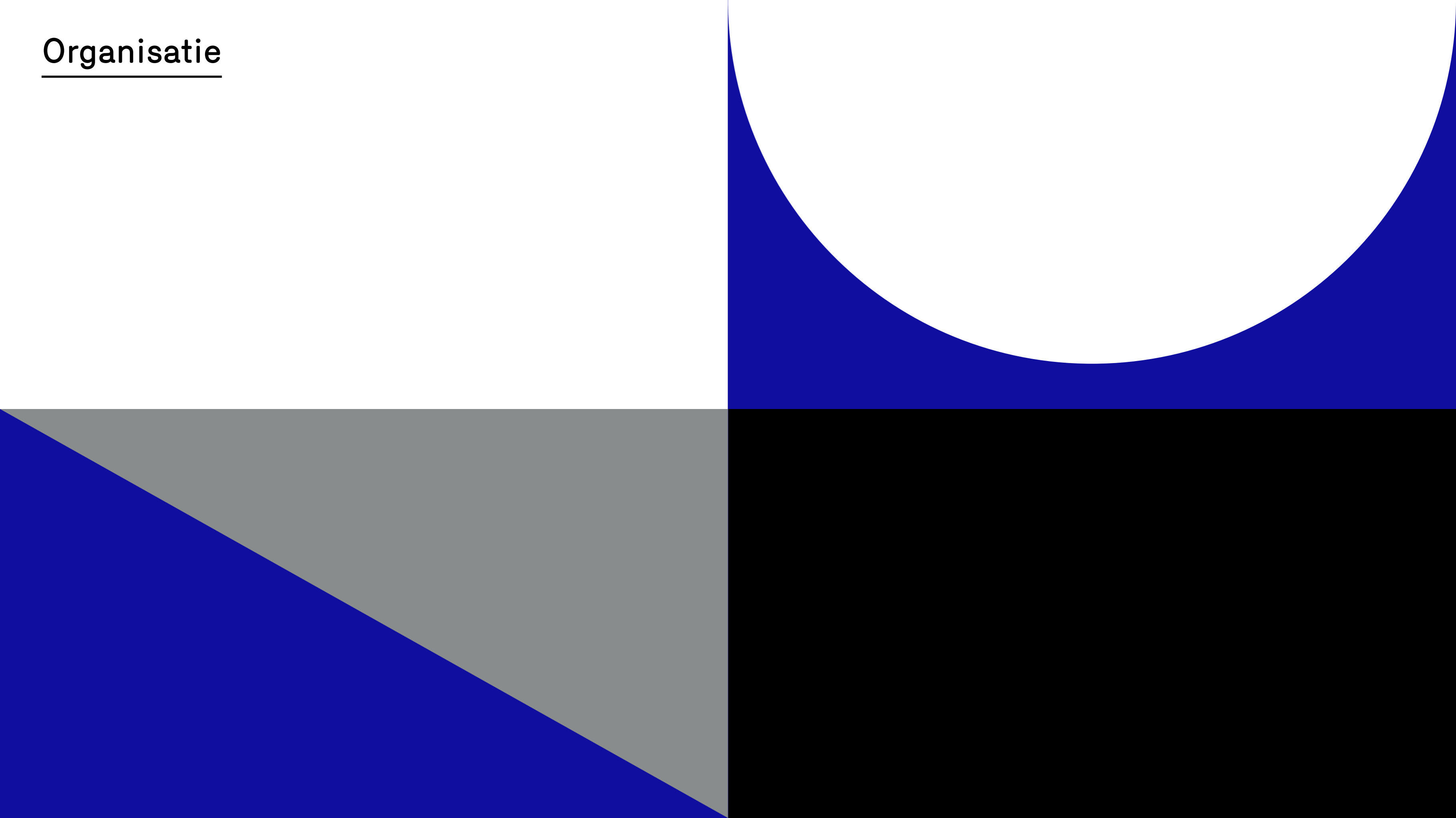
CONSEIL DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE  
RAAD VOOR HET WETENSCHAPSBELEID  
RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Jaarverslag

20

21

# Organisatie



## **Wettelijke basis en opdracht**

De ordonnantie van 26 juni 2003 over de oprichting van het Brussels Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek en Innovatie, legt vast dat het Instituut verantwoordelijk is voor het secretariaat van de Raad voor Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RWB<sup>BHG</sup>).

De RWB<sup>BHG</sup> werd in het leven geroepen door de ordonnantie van 10 februari 2000. Zijn opdracht is om de Brusselse Hoofdstedelijke Regering te adviseren bij het voorbereiden van het gewestelijk wetenschapsbeleid. Daarom formuleert de Raad, op aanvraag of op eigen initiatief, adviezen en aanbevelingen over allerlei onderwerpen die betrekking hebben op deze materie.

## **Werking**

De RWB<sup>BHG</sup> werkt op drie niveaus:

- > de plenaire vergadering wordt minstens vier keer per jaar georganiseerd. Enkel tijdens deze vergaderingen worden adviezen, aanbevelingen, verslagen of andere publicaties uitgebracht;
- > het bureau bereidt de zittingen van de plenaire vergadering voor en zorgt voor de opvolging. Het voert de opdrachten uit die door de leden van de vergadering worden toegekend. Daarnaast verzekert het bureau de communicatie tussen de leden van de vergadering en de werkgroepen;
- > de werkgroepen worden aangesteld tijdens de plenaire vergadering. Een werkgroep bestudeert specifieke vragen die tijdens de vergadering worden gesteld.

Het concrete resultaat van het werk van de RWB<sup>BHG</sup> bestaat dus uit adviezen en aanbevelingen die worden voorgelegd aan de Regering, de Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

## **Plenaire vergadering**

De plenaire vergadering bestaat uit 20 leden die door de Regering worden benoemd:

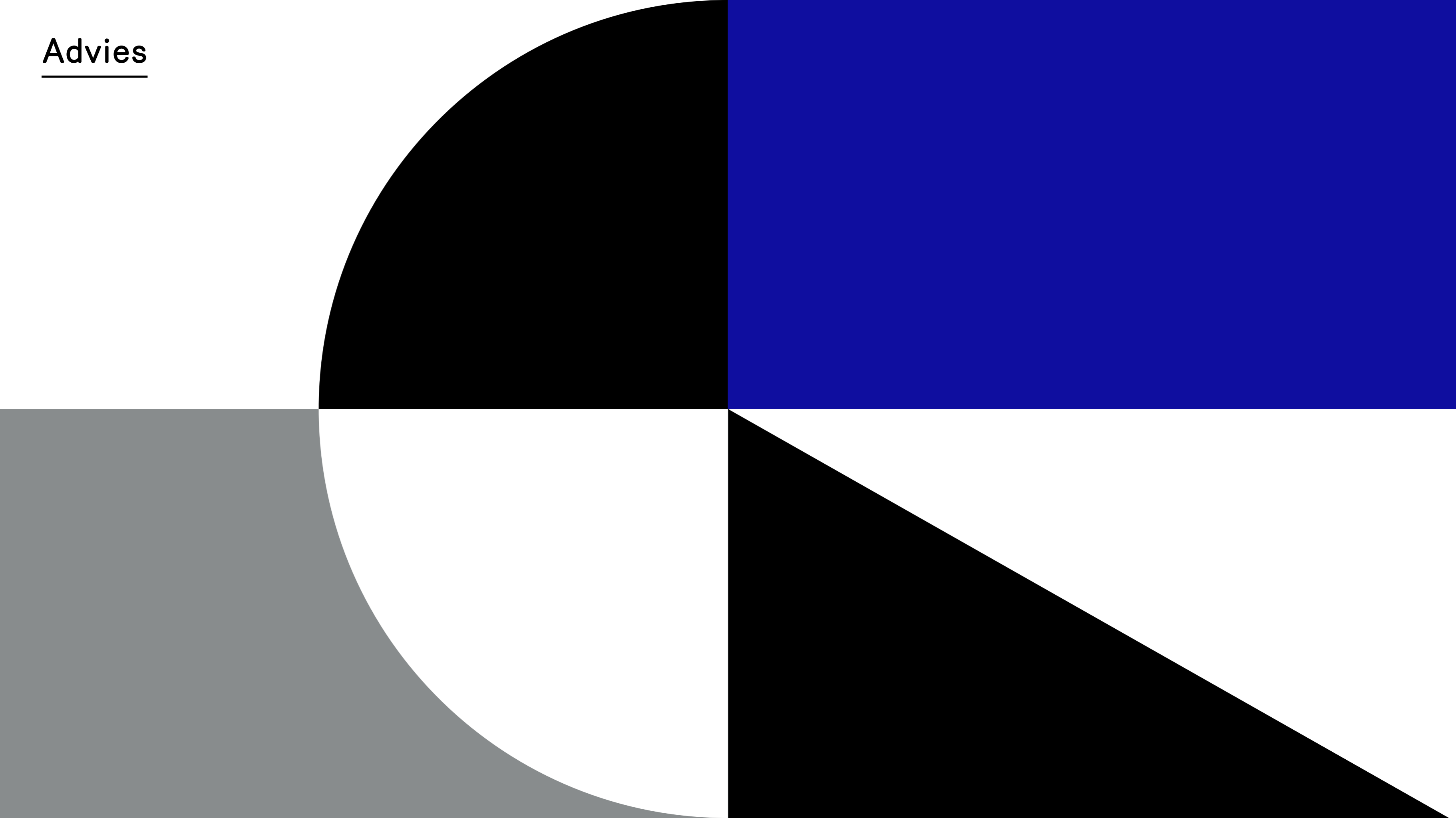
- > 10 leden die de Brusselse instellingen voor universitair en hoger onderwijs vertegenwoordigen (volgens een lijst van de Regering);
- > 10 leden die de werkgevers- en werknemersorganisaties (elk 5) vertegenwoordigen die zetelen in de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Daarnaast zijn volgende personen op de plenaire vergadering aanwezig:

- > één lid zonder deliberatief stemrecht, benoemd door de Minister van Wetenschappelijk Onderzoek;
- > één lid zonder deliberatief stemrecht, benoemd door de Minister van Economie;
- > één waarnemer, facultatief benoemd door de andere Ministers en Staatssecretarissen;
- > één waarnemer, facultatief benoemd door de andere Ministers en Staatssecretarissen.

De leden worden door de Regering benoemd voor een periode van vier jaar. In februari 2017 eindigde het vierde mandaat van de Raad. Na gesprekken met de betrokken partners heeft de Regering op 26 oktober een nieuwe Raad samengesteld. Het mandaat van de huidige Raad eindigt in oktober 2021.

Advies



# Advies N°53

## Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

De Raad voor Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RWBBHG) is een onafhankelijk adviesorgaan van de Brusselse regering. Deze raad bestaat uit vertegenwoordigers van universiteiten en hogescholen, werkgevers, werknemers en centra voor collectief onderzoek van de regering.

### A. Context

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) heeft als doel de economische, sociale en territoriale verschillen binnen de 28 lidstaten van de Europese Unie te beperken. Het EFRO-reglement stelt "programmeringsperiodes" van zeven jaar vast om de projecten in de verschillende Europese regio's te realiseren (plus twee of drie jaar om de projecten indien nodig af te werken).

De investeringen van de EU tijdens de periode 2021-2027 staan in het teken van vijf hoofddoelstellingen:

1. een **slimmer Europa**, door middel van innovatie, digitalisering, economische transformatie en ondersteuning voor kleine en middelgrote ondernemingen;
2. een **groener, koolstofvrij Europa**, waar de Overeenkomst van Parijs wordt uitgevoerd en waar in energietransitie, hernieuwbare energiebronnen en de strijd tegen klimaatverandering wordt geïnvesteerd;

3. een **beter verbonden Europa**, met strategische transport- en digitale netwerken;
4. en **socialer Europa**, waarin resultaten worden geboekt met betrekking tot de Europese pijler van sociale rechten, en waarin kwalitatief hoogstaand werk, onderwijs, vaardigheden, sociale inclusie en gelijke toegang tot gezondheidszorg worden ondersteund;
5. een **Europa dat dichter bij de burger staat** door ondersteuning van lokaal geleide ontwikkelingsstrategieën en duurzame stedelijke ontwikkeling in de gehele EU.

Op 25 juni 2020 bereikte de Brusselse Hoofdstedelijke Regering een akkoord over de **Strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**. Deze nota geeft richting aan het gebruik van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) voor de periode 2021 tot 2027, met het oog op de opmaak van een Operationeel Programma voor Brussel, een onmisbaar referentiedocument voor de ondersteuning door voornoemd fonds van de acties die op het grondgebied worden ondernomen.

De investeringsstrategie van de Europese fondsen beschrijft de specifieke doelstellingen die de regering moet uitwerken en stelt tevens de verdeling van de middelen, in percentage, vast tussen deze doelstellingen. Overeenkomstig de Europese regels volgt de oriëntering door het Brussels gewest het principe van concentratie per thema, dat bepaalt dat 85% van de EFRO-middelen naar de eerste twee strategische doelstellingen gaat alsook dat ten minste 30% van de middelen van het Fonds wordt bestemd voor strategische doelstelling 2.

# Advies N°53

---

## Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

Naast de selectie van de specifieke doelstellingen en een verdeling van de middelen ontwikkelt de nota (in punt 4 van elke strategische doelstelling) "voor elke geselecteerde specifieke doelstelling geïdentificeerde prioriteiten" die het referentiekader vormen voor de uitwerking van een operationeel programma.

In de huidige fase heeft de regering verschillende actoren en besturen geraadpleegd in verband met de technische rol die zij op zich kan nemen in het kader van de opmaak van dit programma door de directie EFRO van de GOB. Het is in dit kader dat de Raad voor Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RWBBHG) het verzoek heeft ontvangen om een advies te verlenen met betrekking tot de nota.

Na afloop van deze overlegronde zal een gestructureerd programma worden uitgewerkt dat vervolgens het voorwerp zal zijn van een milieueffectenrapport en een openbaar onderzoek (op basis van een milieueffectenrapport) alsook van een raadpleging van de adviesinstanties. Vervolgens zal het ontwerpprogramma worden voorgesteld aan de Europese Commissie zodat er voor het einde van het jaar 2021 nieuwe projectoproepen kunnen worden gelanceerd.

## 2.1. Algemene opmerkingen

---

### 2.1.1. Gewestelijke diagnose

---

Sommige gegevens die het OOI-financieringslandschap in het Brussels gewest bepalen, zijn niet recent en laten dan ook niet toe een actuele tendens te ontwaren. Bovendien worden sommige gewestelijke gegevens niet vergeleken met de gegevens van de andere entiteiten, wat een goede lezing ervan verhindert.

### 2.1.2. Synergie met het RIS3 en het Gewestelijk Innovatieplan (GIP)

---

Daar de ontwikkeling van de nieuwe strategie inzake slimme specialisatie (RIS3) en het nieuwe gewestelijk innovatieplan parallel plaatsvinden met de redactie van het operationeel EFRO-plan, vraagt de RWB toe te zien op de goede verwevenheid tussen beide strategieën opdat er projecten zouden kunnen worden uitgewerkt die een reëel hefboomeffect hebben en belangrijke sociale en economische gevolgen genereren. De samenhang tussen beide strategieën is des te crucialer daar het bestaan van een RIS3 een gunstige voorwaarde is om voor ons gewest een maximaal gebruik van de fondsen te garanderen.

### 2.1.3. Financiering

---

Aangezien het aandeel van de financiële steun vanwege Europa aan het EFRO zou dalen van 50% tot 40% van het budget ter gelegenheid van de programmering 2021-2027,

# Advies N°53

---

## Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

vraagt de RWB om zo snel mogelijk duidelijk te maken of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de resterende 60% zal financierend anwelo faande operatoren zal worden gevraagd om in het saldo te voorzien. Het feit dat de operatoren zelf zouden moeten instaan voor de financiering van een dergelijk bedrag zal misschien het risico meebrengen dat sommigen de facto worden uitgesloten van deelname aan het mechanisme. Voor de RWB is het dus wenselijk dat de overheid de volledige cofinanciering voor haar rekening blijft nemen.

Indien een cofinanciering van 10% aan de partners zou worden gevraagd, moet er op worden gelet dat er - voor de universiteiten - rekening kan worden gehouden met de toewijzing van academisch (of ander) personeel dat bij het project is betrokken.

### 2.1.4. Toegang tot de financiering voor non-profitorganisaties

---

De RWB schaart zich achter de intentie om de financiering open te stellen voor non-profitorganisaties en meer bepaald voor operatoren die bestaan in de vorm van een vzw. Hoewel de Europese regelgeving de directe toegang tot de financiering onmogelijk maakt voor vzw's, steunt de RWB het voorstel om een indicator bis te ontwikkelen met het oog op de integratie van de vzw's<sup>1</sup>. Overigens heeft de RWB vragen bij de mogelijkheid inzake de financiering van een kankercentrum indien non-profitorganisaties worden uitgesloten van indicator RCO 01.

### 2.1.5. Samenwerking tussen de verschillende actoren

---

De RWB vraagt om in de hele tekst meer de nadruk te leggen op de samenwerking tussen de onderzoeksinstituten (universiteiten, hogescholen, onderzoeks- en innovatiecentra) en de bedrijven (bv. op het vlak van kennisoverdracht).

### 2.2. Strategische doelstelling 1: "Een slimmer Europa dankzij de bevordering van een intelligente en innovatieve economische transformatie"

---

In verband met de prioritaire sectoren en de verschillende prioriteiten van deze specifieke doelstelling wijst de RWB erop dat de Strategie 2030 verwijst naar de bereidheid om alle gewestelijke actoren te ondersteunen, i.e. de academische en de privésector, de non-profitsector, de verenigingssector en de openbare sector.

Op het vlak van e-government wenst de RWB de aandacht van de regering te vestigen op de sociale ongelijkheid die nog groter kan worden als gevolg van de ongelijke toegang tot informatie via internet of digitale kanalen. Is het mogelijk om te investeren in de openbare toegang tot internet, digitale informatie, de vorming van de doelgroepen, ...? Kortom, de strijd tegen de digitale kloof door competentieontwikkeling in dit domein.

# Advies N°53

## Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

### 2.2.1. Operationele doelstelling 1.1: Het versterken van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit en de invoering van geavanceerde technologieën

---

Voor deze operationele doelstelling vraagt de RWB uitdrukkelijk dat de voorgestelde projecten – meer bepaald een centrum voor geïntegreerd onderzoek dat zich speciaal wijdt aan artificiële intelligentie evenals de oprichting van een kankercentrum – zouden steunen op bestaande projecten en synergieën tot stand zouden brengen met bestaande (internationale) instituten.

Zo moet het centrum voor artificiële intelligentie aansluiten bij het initiatief TRAIL waaraan IA4Belgium, de ULB en de UCLouvain deelnemen, in samenwerking met de UMons, de UNamur, de ULiège en meerdere onderzoekscentra. Voorts en nog steeds in verband met artificiële intelligentie onderstreept de RWB het belang van de uitwerking van concrete doelstellingen om zich te onderscheiden van andere regio's.

Van zijn kant zou het kankercentrum ook samenwerkingsverbanden tot stand moeten brengen met bestaande projecten zoals het EORTC (actief in Brussel) of andere Belgische instellingen zoals het "kankerregister".

Nog steeds op het vlak van gezondheid impliceren digitalisering en AI ook een vereenvoudiging van de registratie van (gezondheids)gegevens, de instemming van de patiënt, het koppelen van gegevensbronnen, het onderzoek naar bronnen van metadata, de toegang tot geaggregeerde gegevens om (zowel openbaar als privaat) onderzoek mogelijk te maken. In dit domein kunnen verschillende doelstellingen worden gecombineerd,

zoals de samenwerking tussen onderzoekinstellingen en ondernemingen, de samenwerking met ziekenhuizen, digitalisering van gegevens, gezondheid, ...

Tot slot wijst de RWB op het cruciale belang van prospectief onderzoek in verband met het Brussels gewest, dat zich niet mag beperken tot technologische toepassingen.

### 2.2.2. Operationele doelstelling 1.2: Profiteren van de voordelen van digitalisering voor burgers, bedrijven en overheden

---

Voor deze doelstelling vraagt de RWB om de investeringen ook toegankelijk te maken voor de universiteiten en hogescholen, daar de digitalisering van het onderwijs leidt tot een betere toegang tot onderwijs, leren en opleidingen en dus de burgers ten goede komt.

De RWB beveelt in verband met deze doelstelling ook aan om indicatoren vast te stellen die een monitoring van de digitalisering mogelijk maken.

### 2.2.3. Operationele doelstelling 1.3: De groei en het concurrentievermogen van de kmo's alsook de creatie van banen bij de kmo's versterken

---

De RWB vraagt om alle sectoren te betrekken bij de verschillende wijzigingen die worden doorgevoerd.



# Advies N°53

---

## Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

2.3. Strategische doelstelling 2: Een groener, koolstofarmer Europa (dit omvat de energietransitie, de circulaire economie, de aanpassing aan de klimaatveranderingen en risicobeheer)

---

De RWB zou graag weten of de universiteiten en instellingen voor hoger onderwijs ook aanspraak kunnen maken op deze beleidsdoelstelling voor campussen met een beperkte CO<sub>2</sub>-uitstoot. Bovendien wijst de RWB er ook op dat het verstandig is om niet louter te focussen op de verbetering van de gebouwen wil men de 2de strategische doelstelling verwezenlijken.

2.4. Strategische doelstelling 3: Een beter verbonden Europa, met strategische transport- en digitale netwerken?

---

De RWB vraagt zich af hoe het komt dat de 3de strategische doelstelling niet voorkomt in de beleidsnota.

2.5. Strategische doelstelling 4: "Een socialer Europa door de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten"

---

De RWB stelt vast dat SD4 voornamelijk is gericht op de creatie en renovatie van infrastructuur. Daarnaast wenst de raad dat maatschappelijke projecten en projecten van sociale vernieuwing eveneens rechtstreeks zouden kunnen worden ondersteund in het kader van deze doelstelling, net als ter gelegenheid van de voorgaande programmering

via het thema "Promoting social inclusion & combating poverty". De RWB heeft ook vragen bij de mogelijkheid om een specifieke doelstelling op het vlak van kinderopvang toe te voegen.

2.5.1. Operationele doelstelling 4.2 "gericht op het verbeteren van de toegang tot inclusieve en hoogwaardige diensten op het gebied van onderwijs, opleiding en een leven lang leren door het ontwikkelen van infrastructuur, met inbegrip van het bevorderen van veerkracht voor het onderwijs en opleidingen op afstand en online"

---

De RWB is van oordeel dat deze doelstelling kan worden versterkt door doelstelling 1.2 betreffende de digitalisering, voor zover de instellingen voor hoger onderwijs toegang krijgen tot de investeringen die deel uitmaken van deze doelstelling; dit wordt niet nader vermeld in de nota van het EFRO die het enkel heeft over scholen en kinderdagverblijven.

2.5.2. Definitie "sociale innovatie"

---

Om duidelijk te maken wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bedoelt met "sociale innovatie", stelt de RWB voor te steunen op de definities die het BISSIB, Coopcity of Innoviris hanteren in het kader van de projectoproepen Co-Creation.

# Advies N°53

Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

## 2.5.3. Definitie NEET

---

De RWB vraagt om een definitie van het woord NEET op te nemen in de nota.

## 2.5.4. Europese prioriteiten

---

Om duidelijk te maken wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bedoelt met "sociale innovatie" stelt de RWB voor te steunen op de definities die het BISSIB, Coopcity of Innoviris hanteren in het kader van de projectoproepen Co-Creation.

# Advies N° 54

---

Betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 27 oktober 2016 (de zogenaamde 'open data ordonnantie') en tot omzetting van de 'open data Richtlijn' 2019/1024/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 inzake open data en het hergebruik van overheidsinformatie.

## A. Context

---

Op 1 april 2021 heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in eerste lezing het voorontwerp van ordonnantie<sup>1</sup> tot wijziging van de ordonnantie van 27 oktober 2016 (de zogenaamde 'open data ordonnantie') goedgekeurd. Het gaat om een omzetting van Richtlijn (EU) 2019/1024 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 inzake open data en het hergebruik van overheidsinformatie.

Er dient op te worden gewezen dat bijlage I betreffende de hoogwaardige datasets, vermeld in artikel 18, niet ter beschikking van de Raad werd gesteld.

## B. Advies van de RWB<sup>BHG</sup>

---

### 1. Artikel 10 over de onderzoeksgegevens

---

De Raad heeft vastgesteld dat het voorontwerp van de Regering niet volledig in overeenstemming is met de Europese richtlijn. Er dient meer bepaald te worden gewezen op het feit dat er geen enkele bepaling is opgenomen waarin artikel 10 van de richtlijn wordt overgenomen. Dit artikel 10 over de onderzoeksgegevens luidt als volgt:

De lidstaten ondersteunen de beschikbaarheid van onderzoeksgegevens middels nationale beleidsmaatregelen en relevante acties om met overheidsmiddelen gefinancierde onderzoeksgegevens beschikbaar te stellen ('openaccessbeleid') volgens het beginsel 'open door standaardinstellingen' ('open by default') en verenigbaar met de FAIR-beginselen. In dat verband worden problemen met betrekking tot intellectuele eigendomsrechten, bescherming en vertrouwelijkheid van persoonsgegevens, beveiligingenrechtmatige handelsbelangen in aanmerking genomen in overeenstemming met het beginsel 'zo open als mogelijk, zo gesloten als nodig' ('as open as possible, as closed as necessary'). Dat openaccessbeleid is gericht tot onderzoeksinstellingen en organisaties die onderzoek financieren. Onverminderd artikel 1, lid 2, punt c), zijn onderzoeksgegevens herbruikbaar voor commerciële of niet-commerciële doeleinden overeenkomstig de hoofdstukken III en IV voor zover die gegevens met overheidsmiddelen zijn gefinancierd en onderzoekers, onderzoeksinstellingen of organisaties die onderzoek financieren ze al openbaar hebben gemaakt via een institutionele of thematische databank. In dat verband moet rekening worden gehouden met rechtmatige handelsbelangen, activiteiten inzake kennisoverdracht en de reeds bestaande intellectuele-eigendomsrechten.

Deze laatste dubbele voorwaarde van artikel 10.2. is voor de universiteiten echter van zeer groot belang. Dit artikel stelt dat de onderzoeksgegevens herbruikbaar zijn voor commerciële of niet-commerciële doeleinden voor zover die gegevens met overheidsmiddelen zijn gefinancierd en onderzoekers, onderzoeksinstellingen of organisaties die onderzoek financieren ze al openbaar hebben gemaakt

<sup>1</sup> Dit ontwerp van ordonnantie kan worden geraadpleegd via de volgende link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32019L1024>.

# Advies N° 54

---

Betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 27 oktober 2016 (de zogenaamde 'open data ordonnantie') en tot omzetting van de 'open data Richtlijn' 2019/1024/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 inzake open data en het hergebruik van overheidsinformatie.

via een institutionele of thematische databank. In dat verband moet rekening worden gehouden met rechtmatige handelsbelangen, activiteiten inzake kennisoverdracht en de reeds bestaande intellectuele eigendomsrechten. In de Vlaamse wetgeving is deze regeling echter als dusdanig overgenomen voor de onderzoeksgegevens van de universiteiten, zodat de verplichting enkel geldt als het gaat om gegevens die met overheidsmiddelen zijn gefinancierd en openbaar werden gemaakt.

De Raad vraagt dan ook aan de Regering om dit punt expliciet in haar ordonnantie op te nemen of te motiveren waarom de Brusselse Regering hiertoe niet bereid is. Het zou echter wenselijk zijn dat de Brusselse Regering bevestigt dat zij de bepalingen inzake het hergebruik van onderzoeksgegevens als omvattende de bovenvermelde uitzonderingen interpreteert.

## 2. Terbeschikkingstelling van administratieve documenten

---

Over het algemeen betreurt de Raad de gebrekkige onderlinge samenhang tussen dit ontwerp van ordonnantie en het gezamenlijk decreet en ordonnantie van 16 mei 2019 betreffende de openbaarheid van bestuur bij de Brusselse instellingen (zie artikelen 4, 6, 13, 14). Vóór het hergebruik moeten de documenten van deze instellingen immers ter beschikking worden gesteld. De terbeschikkingstelling van administratieve documenten wordt echter geregeld door deze gezamenlijke reglementering van 16 mei 2019, die andere weigeringsgronden bevat dan degene die in het kader van het verzoek om hergebruik worden genoemd. Ook de bepalingen betreffende de vergoeding die strikt de terbeschikkingstelling beoogt, zouden tussen de twee teksten moeten worden geharmoniseerd.

Het zou gepaster en logischer zijn geweest om het gezamenlijk decreet en ordonnantie van 16 mei 2019 aan te passen en er een specifiek hoofdstuk aan toe te voegen over het hergebruik van ter beschikking gestelde documenten. De verduidelijking 'In geval van een afwijzende beslissing van het verzoek om hergebruik' is nodig om een duidelijk onderscheid te maken tussen het verzoek om toegang tot informatie geregeld in het gezamenlijk decreet en ordonnantie van 16 mei 2009 en het verzoek om hergebruik (zie art. 6, § 5).

## 3. Terminologie

---

Wat het gebruik van 'organismes du secteur public' in de Franstalige tekst van het voorontwerp van ordonnantie betreft, is het van belang om te beslissen of de in de Richtlijn gebruikte terminologie wordt behouden, dan wel of 'organismes du secteur public' moet worden vervangen door 'autorités publiques' (zie art. 3, 1°). Over het algemeen is het aanbevolen om dezelfde terminologie te gebruiken als in de Richtlijn, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen 'organisme du secteur public' en 'organismes de droit public', aangezien publiekrechtelijke instellingen strikt genomen geen 'autorités publiques' zijn. De Raad stelt in dit geval voor om de terminologie in de gehele tekst aan te passen. Bovendien lijkt de precisering van 'entreprises publiques' passend (zie art. 3, 4°, b), en is de definitie van 'disposer' onnauwkeurig (zie art. 3, 6°)

Naar aanleiding van zijn opmerkingen is de Raad van mening dat een herziening van het voorontwerp van ordonnantie aangeraden is.

# Advies N° 55

---

## Betreffende het Gewestelijk Innovatieplan (GIP) 2021-2027 en de Slimme specialisatiestrategie.

Dit advies werd op 18 mei 2021 goedgekeurd.

## Voorwoord

---

Om te beginnen willen we de aandacht vestigen op de methodologie die werd gevolgd bij de opmaak van dit gewestelijk innovatieplan. De Raad steunt het streven van de Regering om een inclusieve methodologie te volgen die zich richt op de maatschappelijke uitdagingen met als doel de sociale, ecologische en ecosystemische impact van de projecten te versterken.

De methodologie steunde op een eerste fase die kwantitatieve analyse en vergelijkende benchmarking met andere gewesten combineerde; vervolgens werd een gezamenlijke benadering ontwikkeld die de actoren van het Brusselse ecosysteem (drievoudige en viervoudige helix) toelaat de gevraagde informatie te verstrekken (enquête en Innovation Camp), uit te wisselen en vervolgens de in het kader van dit plan ontwikkelde strategische assen te valideren. Er werd een stuurcomité opgericht om het voor de vertegenwoordigers van het ecosysteem mogelijk te maken het project te begeleiden en bij te dragen tot de ontwikkeling ervan. Dit plan, dat het voorwerp is van dit gedetailleerde document, is ook de uitdrukking van een streven naar samenwerking en van de dynamiek van het Brusselse ecosysteem voor innovatie. Dit alles is er gekomen ondanks de beperkingen als gevolg van de covid-19-crisis.

De covid-19-crisis maar ook de voorgaande crisissen (op het vlak van financiën, veiligheid ...) en de crisissen die nog zullen volgen (waarvan sommige al aan de gang zijn, denk maar aan de klimaatcrisis), herinneren ons eraan

dat er een woelige periode is aangebroken en dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest deel uitmaakt van een geglobaliseerde wereld. De actualisering van de globale tendensen moet een vervolg krijgen en de actoren van het Brusselse ecosysteem die daarmee belast zijn, zoals het BISA of het Brussels Studies Institute (BSI), moeten de tijd en de middelen krijgen om daartoe bij te dragen. De voortdurende omzetting van deze tendensen in gewestelijke prioriteiten is immers noodzakelijk opdat de gevoerde acties tijdens de hele periode 2021-2027 zouden aansluiten bij de maatschappelijke uitdagingen. Zo heeft de covid-19-crisis geleid tot een razende en onverwachte versnelling, door de omvang ervan, van tendensen die al bestonden (telewerk, digitalisering, e-commerce ...). Dit heeft grote gevolgen, inzonderheid voor het vastgoedbeleid van bedrijven, de woonkeuzes van huishoudens, de dagelijkse mobiliteit, de ruimtelijke ordening, de rol van de openbare ruimte enzovoort. Dit zou moeten leiden tot een voortdurende herevaluatie van de status van de SID's en de daarop afgestemde acties, teneinde de juiste afstemming te waarborgen. De opeenvolgende schokken waarmee we worden geconfronteerd, moeten ons immers doen beseffen dat zeven jaar (2021-2027) zowel een korte periode is om bepaalde acties uit te voeren die een aanzienlijke incubatietijd vergen als een relatief lange periode waarin tal van onverwachte gebeurtenissen zich kunnen voordoen.

Dit plan is afgestemd op het nieuwe Europese onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon Europa 2021-2027, wat betreft zowel de looptijd als de uitdagingen en de maatschappelijke impact, waardoor synergieën kunnen worden bevorderd.

# Advies N° 55

## Betreffende het Gewestelijk Innovatieplan (GIP) 2021-2027 en de Slimme specialisatiestrategie.

Dit advies werd op 18 mei 2021 goedgekeurd.

### **Advies van de Raad voor het Wetenschapsbeleid**

Oriëntering op de marktvraag versus flexibiliteit en pragmatisme

---

Het plan stelt 5 thematische strategische innovatiedomeinen voor in de specialisatie van het Brussels gewest, alsook een transversaal domein (Geavanceerde digitale technologieën en diensten).

Deze op de vraag gerichte benadering zal worden gebruikt om de projecten die zullen worden geselecteerd te rangschikken volgens hun prioriteit.

- > We vinden het belangrijk om de nodige flexibiliteit aan de dag te leggen in de selectie van deze projecten teneinde veelbelovende projecten te ondersteunen die afkomstig zijn van bottom-up initiatieven van de "actoren op het terrein" en rekening te houden met de nieuwe problemen die tijdens een periode van 6 jaar kunnen opduiken.
- > Om een benadering te vermijden waarbij al te veel in "compartimenten" wordt gewerkt, zouden bepaalde projecten zich kunnen situeren op het snijvlak van verschillende thematische domeinen (bv. aspecten van sociale of milieu-innovatie zouden zoveel mogelijk moeten worden opgenomen in de meeste projecten).
- > Het is ook nodig blijk te kunnen geven van flexibiliteit voor sommige hoogtechnologische innovaties die een zeer brede keuze zullen hebben van

toepassingsmogelijkheden, waarbij elke innovatie naar zeer uiteenlopende toepassingsdomeinen zal kunnen gaan. Dit geldt bijvoorbeeld voor de analyse van beelden met behulp van AI, die kan worden georiënteerd naar een brede waaier van problemen, gaande van de opsporing van kanker tot diefstal.

#### Analyse van de waardeketen

---

De benadering moet rekening houden met de hele waardeketen van een thematisch domein. In de biotechnologie-sector bijvoorbeeld beschikt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over centra voor wetenschappelijk onderzoek van hoog niveau en over het expertisenetwerk van de drie universitaire ziekenhuizen, wat een onbetwistbare troef is; wat betreft het creëren of ontwikkelen van spin-offs beschikt het gewest echter niet over dezelfde capaciteiten als de andere gewesten op het gebied van risicokapitaal, wat betekent dat het moet exporteren.

#### Communicatie

---

De communicatie met het doelpubliek lijkt ons ook een belangrijk te ontwikkelen element om enerzijds deze strategische visie te delen en af te stemmen op alle instellingen en actoren van het ecosysteem. Anderzijds gaat het erom actoren die in het verleden niet noodzakelijk met elkaar te maken hebben gehad (met name actoren op het gebied van sociale innovatie), bekend te maken en bij het proces te betrekken.

# Advies N° 55

---

## Betreffende het Gewestelijk Innovatieplan (GIP) 2021-2027 en de Slimme specialisatiestrategie.

Dit advies werd op 18 mei 2021 goedgekeurd.

### Begroting

---

Het voorgestelde plan is ambitieus. Dit doet de vraag rijzen naar de financiering ervan en de door het gewest gekozen begrotingsprioriteiten. De grote betrokkenheid van de universiteiten en hogescholen bij het plan zal ook moeten worden beoordeeld in het licht van de budgettaire beperkingen.

### Perimeter en uitvoering

---

Het vandaag beschreven actieplan lijkt al zeer doelgericht en ambitieus. Dit actieplan zou baat hebben bij een vergelijking met de beschikbare begroting, wat het zeker ook mogelijk zou maken de daarmee verband houdende acties concreter te omschrijven. Zo nodig zou het toelaten om prioriteiten vast te stellen in functie van de beschikbare middelen. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat een zekere flexibiliteit bij de keuze van de acties wenselijk is gezien de lange looptijd van dit strategisch plan.

In het actieplan zijn voor elke actie al reeksen van actoren vastgesteld. De Raad wenst dat deze reeksen niet onveranderlijk zouden vastliggen, maar kunnen worden aangevuld en aangepast naargelang de evolutie van de acties tijdens de programmeringsperiode van het plan. Op die manier zouden de verschillende thema's kunnen worden verrijkt met extra expertise die nieuwe actoren inbrengen. Dit zou ook ruimte laten voor de evolutie van de thema's die binnen de verschillende organisaties worden ontwikkeld.

Gelet op de verschillende thematische SID's stelt de Raad vast dat er in sommige gevallen overlappingen zullen

zijn, bijvoorbeeld tussen de SID's "optimalisatie van de middelen" en "klimaat en energie". De kans is groot dat projecten die in het kader van een van beide thema's worden ontwikkeld, invloed zullen uitoefenen op het andere thema. Bovendien vindt de Raad het belangrijk dat de thema's worden ontzuid en dat met name projecten op het gebied van "gezondheid" worden aangemoedigd, waarin ook elementen ten gunste van "sociale inclusie" zijn opgenomen, zodat globale antwoorden kunnen worden gegeven op de verschillende uitdagingen en een samenhangende benadering "hulp en zorg" kan worden ontwikkeld om tegemoet te komen aan de behoeften van de bevolking en aan de sociale crisis. Bijgevolg beveelt de Raad aan om geen ondoordringbare grenzen te trekken tussen de verschillende thema's maar, integendeel, om uitwisselingen tussen de thema's te bevorderen en de projecten die deze synergie zouden versterken onder de aandacht te brengen.

In de huidige context van digitalisering is de Raad ingenomen met het belang van de aanwezigheid van een transversaal thema "Geavanceerde digitale technologieën en diensten". Het digitale aspect is duidelijk een instrument dat de ontwikkeling van oplossingen kan ondersteunen in het kader van de 5 thematische strategische innovatiedomeinen. Voorts beveelt de Raad aan dat deze transversale pijler ook in andere domeinen (buiten de 5 thematische SID's) kan worden gebruikt, op voorwaarde dat hij bijdraagt tot de transitie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit kan zorgen voor enige flexibiliteit in de oproepen tot het indienen van projecten en kan ertoe leiden dat ze worden opengesteld voor andere uitdagingen die tijdens de programmeringsperiode van het Gewestelijk Innovatieplan naar voren kunnen komen.

# Advies N° 55

---

## Betreffende het Gewestelijk Innovatieplan (GIP) 2021-2027 en de Slimme specialisatiestrategie.

Dit advies werd op 18 mei 2021 goedgekeurd.

Wat betreft het sociale en het maatschappelijke aspect, als transversale aspecten, neemt de Raad nota van de ambitie van het gewest om de projecten waarvoor een aanvraag van financiering zal worden ingediend stelselmatig te evalueren wat betreft hun potentiële sociale impact (cf. inzet punt 3.4). We benadrukken echter de noodzaak om de sociale of maatschappelijke dimensie van de projecten niet te beperken tot een evaluatiecriterium, maar er een onderdeel van het onderzoekzelf van te maken en dat voor alle SID's. Het sociale en het maatschappelijke aspect moeten zoveel mogelijk worden geïntegreerd in het ontwerp van alle onderzoek en alle innovatie-initiatieven die deel uitmaken van dit Gewestelijk Innovatieplan. Bovendien wenst de raad een thematisch SID "sociale innovatie, overheidsinnovatie en sociale inclusie" te behouden om op rechtstreekse en doeltreffende wijze tegemoet te komen aan de maatschappelijke uitdagingen die inzonderheid op het vlak van "gezondheid en welzijn" alsook "inclusieve en representatieve samenleving" zijn geïdentificeerd.

### Belang van verduidelijking van de betrokkenheid van de actoren van de verenigingen zonder winstoogmerk bij bepaalde acties

---

Het ontwerp van GIP 2021-2027 markeert een evolutie in het OOI-beleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, door er inzonderheid elementen van bezorgdheid in verband met milieu-, sociale en gezondheidsaspecten in op te nemen. De Raad steunt deze evolutie en onderstreept het belang om de aanwezigheid van deze verschillende actoren, i.e. overheden, non-profitsector en privésector - die experts zijn met betrekking tot deze aangelegenheden -, binnen de perimeter van de toekomstige acties ter ondersteuning van OOI, die meer bepaald door Innoviris zijn ontwikkeld,

met begrip voor coöperatieven en vzw's, te garanderen en aan te moedigen. Deze integratie is een voorwaarde voor het welslagen en de impact van acties om de vastgestelde maatschappelijke uitdagingen aan te pakken.

### Steun vanwege de competentiecentra in het kader van een meerjarenbenadering

---

Voor dit punt verwijzen we naar pagina 5 van advies nr. 52 van de Raad<sup>1</sup>: "*Het hebben van een meerjaren budgettaire planning kan een positief effect hebben op de participatiemogelijkheden aan OOI programma's en maakt mogelijk dat INNOVIRIS in haar financieringsprogramma's een vaste tijdslijn met lange termijn themabepalingen kan hanteren*".

### Bestuur en monitoring

---

Op het vlak van bestuur beveelt de Raad aan om bij de organisatie van de coördinatieacties te steunen op de bestaande plaatselijke initiatieven en de op het grondgebied aanwezige competenties te benutten. Wat betreft het toezicht op het gewestelijk onderzoeks- en innovatiebeleid vermeldt het document dat Innoviris de vooruitgang op het gebied van de doelstellingen zal evalueren. Dit toezicht zal steunen op drie types van indicatoren: de belangrijke uitvoeringsfasen, de indicatoren voor uitvoering van een actie evenals de resultaatsindicatoren. De Raad wijst erop dat het moeilijk is om indicatoren voor de evaluatie van de resultaten te selecteren. Ter verbetering van het

<sup>1</sup> Advies nr. 52 betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: [https://innoviris.brussels/sites/default/files/documents/rwb\\_advies\\_52.pdf](https://innoviris.brussels/sites/default/files/documents/rwb_advies_52.pdf)



# Advies N° 55

## Betreffende het Gewestelijk Innovatieplan (GIP) 2021-2027 en de Slimme specialisatiestrategie.

Dit advies werd op 18 mei 2021 goedgekeurd.

toezicht op dit actieplan kan het zinvol zijn om van een louter kwantitatieve evaluatielogica over te stappen op een mix van kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren. Het is echter moeilijk om dergelijke kwalitatieve indicatoren te bepalen, te objectiveren en te verzamelen. Het is interessant om erop te wijzen dat het gemeenschappelijk deel van het actieplan van de "Knowledge Transfer Office" en "Technology Transfer Office" (KTO/TTO's), dat in mei 2020 aan Innoviris is overgelegd, de ondersteuning van een onderzoeksproject wil voorstellen dat tot doel zou hebben dit begrip van evaluatie van de impact van het onderzoek te benaderen in het domein van de mens- en sociale wetenschappen. De resultaten van dit eventuele project zouden volledig of gedeeltelijk ten goede kunnen komen aan de evaluatie en monitoring van dit Gewestelijk Innovatieplan.

### Betrokkenheid van de "Knowledge Transfer Office" en "Technology Transfer Office"

---

De "Knowledge Transfer Office" en "Technology Transfer Office" (KTO/TTO's) van de universiteiten en de hogescholen zijn structuren met als opdracht onderzoeksinstellingen te begeleiden in hun opdrachten van ondersteuning van de gewestelijke ontwikkeling. De KTO/TTO's bestaan uit deskundigen in het beheer van innovatie en kennismanagement evenals uit juristen en investeerders. Ze dragen bij tot de gewestelijke ontwikkeling door samenwerkingsverbanden tot stand te brengen tussen onderzoeksinstellingen en sociaal-economische partners, door kennisoverdracht te organiseren in het belang van het gewest of door de oprichting van "spin-off"-bedrijven te ondersteunen op basis van de door onderzoekers verkregen resultaten. Ze zijn dan ook belangrijke actoren

bij de ondersteuning van de rollen die dit GIP aan de onderzoeksinstellingen wenst toe te vertrouwen. Ter gelegenheid van het laatste Gewestelijk Innovatieplan hadden bepaalde maatregelen van het actieplan tot doel de ontwikkeling en de professionalisering van de KTO/TTO's te ondersteunen om hen te helpen in het kader van hun opdrachten (uittreksel actieplan van het laatste GIP):

*"De KTO-TTO's zullen versterkt worden om:*

- 1. Een team van specialisten inzake "business engagement" op te richten, waaronder ten minste één per strategisch activiteitendomein. Financiering voor dit soort profiel.*
- 2. Binnende KTO-TTO's de aanwerving te bevorderen van valorisatoren bestemd voor de overdracht van kennis, met inbegrip de kennis inzake menswetenschappen, van de academische wereld naar de actoren van de non-profit sector.*
- 3. De samenwerkingen te bevorderen tussen KTO-TTO op gewestelijk niveau (vormen van netwerken)."*

# Advies N° 55

## Betreffende het Gewestelijk Innovatieplan (GIP) 2021-2027 en de Slimme specialisatiestrategie.

Dit advies werd op 18 mei 2021 goedgekeurd.

Terwijl de maatregel van punt 3 kon worden gerealiseerd via het initiatief KT-BRU/Research2B, hebben de middelen die uiteindelijk beschikbaar waren ertoe geleid dat de draagwijdte van maatregel 2 beperkt is gebleven en dat maatregel 1 niet kon worden uitgevoerd. Dit nieuwe Gewestelijk Innovatieplan steunt eveneens op de KTO/TTO's die zullen worden betrokken bij vele maatregelen van het plan. Hierbij dient echter te worden opgemerkt dat indien het financieringsbeleid van de KTO's/TTO's hetzelfde blijft als thans het geval is, i.e. met een ongewijzigd budget, de opdrachten die zij zullen kunnen beheren niet onbeperkt kunnen worden uitgebreid.

### Convergentiestrategie gebaseerd op sterke spelers in het ecosysteem

---

In het actieplan, actie 1.6.1 van punt 4.1.6 "Geavanceerde digitale technologieën en diensten", zou het nuttig zijn om te voorzien in de mogelijkheid om de initiatieven van het Brussels gewest te laten ondersteunen door elke sterke speler van het ecosysteem voor innovatie en O&O. Om die reden moeten alle universiteiten de kans krijgen betrokken te worden bij de ondersteuning van die maatregelen. Het zou nuttig zijn om universiteiten en andere actoren zoals onderzoekscentra (SIRRIS, ...) en hogescholen zonder beperking op te nemen in de lijst van betrokken actoren.



CONSEIL DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE  
RAAD VOOR HET WETENSCHAPSBELEID

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST